

การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพ ของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

พรเพ็ญ แดงรักษา ปร.ด.

สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ 2) ศึกษาความรู้ของประชากรการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และ 3) ศึกษาปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพที่สัมพันธ์ต่อลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.912 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 377 คน ได้จากตารางของเครซีและมอร์แกน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 50-59 ปี สมรสเกินครึ่งหนึ่ง มีบุตร 2 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีรายได้ 30,001-45,000 บาทต่อเดือน การเป็นผู้สูงอายุและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพและมีความรู้อยู่ในระดับมาก ลักษณะการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ในด้านเศรษฐกิจมีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด รองลงมาคือด้านจิตใจด้านสังคมและด้านร่างกาย ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ คือ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนความรู้ต่อการเป็นผู้สูงอายุและ ความรู้ของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อม, สังคมผู้สูงอายุ, ศักยภาพ

Preparing for Entering the Aging Society with the Potential of People in Thapa Subdistrict, Banpong District, Ratchaburi Province

Pornpen Dangraksa Ph.D.

Psychiatric and Mental Health Nursing, Faculty of Nursing, Bangkokthonburi University

ABSTRACT

The purpose of research were as follows: 1)study the readiness for entering the aging society with the potential of the people 2)To study the knowledge of the people towards being a potential elderly person 3)To study factors related to the readiness for the elderly in the people of Thapa subdistrict, Banpong district, Ratchaburi province. The instrument used in the research was a questionnaire Check the accuracy of the content by experts and the reliability was calculated by measuring internal consistency in term of Cronbach's alpha method which equal to 0.912. The researcher used the study method by collecting data from 377samples and the sample size followed the table of Krejcie and Morgan. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The study indicated that most of the samples were female, aged among 50–59 years old, married, more than half had 2 children, graduated with a bachelor's degree and have an income of 30,001–45,000 baht per month. Being a senior citizen and an elderly person with a high level of knowledge. The preparation characteristics of Thapa Subdistrict population Banpong District Ratchaburi Towards entering the elderly age, found that sample is a high level of preparation in general in the economic aspect, next is psychological and social and the body, respectively. Factors related to the preparing for entering the aging society were education level, average income per month, knowledge of elderly and knowledge of potential elderly with statistic significant at .05.

Keywords : *Readiness, Aging Society, Potential*

บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่าปี พ.ศ. 2544-2643 (ค.ศ.2001-2100) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สรุปว่าไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 (ค.ศ.2005) จากการที่ผู้สูงอายุมากขึ้นย่อมส่งผลทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลง การออมลดลง รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เพื่อดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ทั้งการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และการเตรียมความพร้อมทางสังคม เมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ การใช้จ่ายที่เพียงพอ มีความสมดุลทั้งรายรับและรายจ่าย พร้อมทั้งสามารถใช้เงินในสิ่งที่ต้องการจำเป็นอย่างการดูแลสุขภาพของตนเอง และความจำเป็นต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน

ประชากรจำนวนผู้สูงอายุในตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3,264 คน และผู้สูงอายุในปีพ.ศ. 2562 มีจำนวน 3,435 คน เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.2561 ร้อยละ 5.24 และผู้สูงอายุในปีพ.ศ.2563 มีจำนวน 3,634 คน เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.2562 ร้อยละ 5.79 ดังนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การเตรียมความพร้อมการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ทั้งการเตรียมความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ มีการดูแลสุขภาพ ป้องกันโรคภัยที่สามารถเกิดขึ้นได้กับวัยผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจเพื่อสร้างความสุข สงบและการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อมด้านสังคมเพื่อการใช้ชีวิตในระยะยาวการสร้างความสัมพันธ์ต่อบุคคลรอบตัว ญาติพี่น้อง หรือบุคคลในสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมได้ดี และการเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจที่ต้องเตรียมค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในอนาคตจะทำให้สามารถดำรงชีวิตในวัยหลังเกษียณได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมี

ศักยภาพของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อให้บุคคลสามารถก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมผู้สูงอายุในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
2. เพื่อศึกษาความรู้ของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุ และความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพที่สัมพันธ์ต่อลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าวัยสูงอายุของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

สมมติฐานในการศึกษา

- สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าวัยผู้สูงอายุ ประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
- สมมติฐานที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเตรียมความพร้อมการเข้าวัยผู้สูงอายุ

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรในตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีซึ่งมีสัญชาติไทย เป็นเพศชายหรือเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50-59 ปี สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้จำนวน 18,445 คน²
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ประชากรในตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีจำนวน 377 คน ได้มาจากตารางกำหนดขนาดของเครชีและมอร์แกน³ และผู้วิจัยได้เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่ม

แบบเจาะจง ด้วยเกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่ ผู้ที่มีสัญชาติไทย ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560 อายุระหว่าง 50-59 ปี สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ และเกณฑ์การคัดออก ได้แก่ ผู้ที่ไม่สามารถตอบแบบสอบถามไม่ครบตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการประมวลผลความคิดและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง^{11,12,13} เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตรวจสอบแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญทำความเข้าใจ ไขข้อสงสัยที่ถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นวิจัย โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถามที่สุด

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุ การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพและลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ ได้แก่ ความรู้ต่อการเป็นผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มี 2 ด้าน ประกอบด้วย ความหมาย และคุณลักษณะ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ใช่/ไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีคะแนนความรู้ในความหมาย และคุณลักษณะ นำมาจัดระดับ คือ ต่ำกว่าร้อยละ 80 หมายถึง ความรู้ระดับน้อย และ ร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง ความรู้ระดับมาก

ตอนที่ 3 ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุของบุคคล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ มาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการเตรียมความพร้อมของการเข้าสู่ผู้สูงอายุ

การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประกอบด้วย นักจิตวิทยา (ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ) จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาให้ตรงตามประเด็นวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเข้าใจของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.912

3. จากผลที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถาม จึงทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์เรียบร้อย ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ตั้งไว้

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยนำเสนอโครงงานวิจัยและเครื่องมือวิจัยเพื่อขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิถอนตัวจากการวิจัยได้ถ้าต้องการ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและใช้ข้อมูลเฉพาะการศึกษานี้เท่านั้น การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างและการเข้าร่วมโครงการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในเอกสารเข้าร่วมการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไป

2. คำนวณหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนรายข้อของแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์แปลค่าดังนี้ (Hinkle D. E. 1998, p.118) โดยการกำหนดค่าระดับความสัมพันธ์ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.01-0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.21-0.40 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.41 -0.60 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.61 -0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าสหสัมพันธ์ (r) มากกว่า 0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50-59 ปี อายุเฉลี่ย 54.13 ปี สถานภาพสมรสเกินครึ่งหนึ่ง มีบุตร 2 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้อยู่ที่ระดับเงินเดือน 30,001- 45,000 บาท ดังตารางที่ 1

2. ความรู้ของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีต่อการเป็นผู้สูงอายุและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ สรุปได้ดังนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุด้านความหมาย และคุณลักษณะผลการศึกษา พบว่า ระดับความรู้ในด้านความหมายของการเป็นผู้สูงอายุ มีความรู้ระดับมาก ร้อยละ 61.3 และระดับความรู้ในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้สูงอายุมีความรู้ระดับน้อยร้อยละ 57.4

2.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพด้านความหมาย และคุณลักษณะโดยสามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ด้าน คือ คุณลักษณะผู้สูงอายุที่ยังประโยชน์ และคุณลักษณะผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จผลการศึกษ พบว่า ระดับความรู้ในด้านความหมายของการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีความรู้ระดับมากร้อยละ 56.9 และระดับความรู้ในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ในการเป็นผู้สูงอายุที่ยังประโยชน์ มีความรู้ระดับมากร้อยละ 90.2 ส่วนระดับความรู้ในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จมีความรู้ระดับน้อยร้อยละ 60.3

3. ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีลักษณะการเตรียมความพร้อม 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่า ประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเศรษฐกิจมีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านร่างกาย ตามลำดับ มีผลสรุปของแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านร่างกาย ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านร่างกาย พบว่า ประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีมีความพร้อมอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการวางแผนการตรวจสุขภาพประจำปี ส่วนการเตรียมความพร้อมที่น้อยที่สุด คือ การอ่านหนังสือเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

3.2 ด้านจิตใจ ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านจิตใจของประชากรตำบลท่าผา

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	112	29.71
หญิง	265	70.29
อายุ		
50-54 ปี	256	67.90
55-59 ปี	121	32.10
สถานภาพสมรส		
โสด	102	27.06
สมรส	229	60.74
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	46	12.20
จำนวนบุตร		
1 คน	41	10.88
2 คน	179	47.48
3 คน ขึ้นไป	25	6.63
ไม่มีบุตร	132	35.01
ระดับการศึกษา		
ปวช./ปวส.	63	16.71
ปริญญาตรี	202	53.58
ปริญญาโท	92	24.40
สูงกว่าปริญญาโท	20	5.31
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
15,000 – 30,000 บาท	36	9.55
31,001 – 45,000 บาท	252	66.84
45,001 – 60,000 บาท	87	23.08
มากกว่า 60,000 บาท	2	0.53
รวม	377	100.00

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือคนอื่นส่วนการเตรียมความพร้อมที่น้อยที่สุด คือ การนั่งสมาธิเพื่อให้จิตใจสงบ

3.3 ด้านสังคม ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าวัยสูงอายุด้านสังคมของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการเริ่มทำกิจกรรมหรืองาน

อดิเรกในเวลาว่างกับคนในครอบครัว ส่วนการเตรียมความพร้อมที่น้อยที่สุด คือ การวางแผนออกเดินทางหรือท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

3.4 ด้านเศรษฐกิจ ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีพบว่า ประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการเริ่มคาดคะเนรายรับ-รายจ่ายในอนาคตและนำมาวางแผนการใช้เงินให้เพียงพอในแต่ละเดือน และการพยายามจัดการกับหนี้สินที่มีอยู่ให้หมดไปก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ ส่วนการเตรียมความพร้อมที่น้อยที่สุด คือ การศึกษาอาชีพที่เหมาะสมที่สามารถทำได้ในวัยสูงอายุเพื่อหารายได้เพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเตรียมพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ตัวแปรระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือในภาพรวม ($r = 0.251$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือสังคม ($r = 0.203$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)				
ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ	ด้านสังคม	ด้านเศรษฐกิจ	ภาพรวม
เพศ	-0.051	-0.052	-0.093	-0.084	-0.078
อายุ	-0.078	-0.064	-0.045	-0.031	-0.064
สถานภาพสมรส	0.026	-0.051	0.014	0.011	0.002
จำนวนบุตร	0.031	0.015	-0.032	-0.004	0.005
ระดับการศึกษา	0.226**	0.216**	0.203**	0.243**	0.251**
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.264**	0.204**	0.220**	0.226**	0.261**
ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ	0.210**	0.012	0.082	0.146*	0.135

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์สูงสุด คือด้านร่างกาย ($r = 0.264$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือจิตใจ ($r = 0.204$)

ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านร่างกายและด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านที่ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีความสัมพันธ์สูงสุดด้านร่างกาย ($r = 0.210$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ ($r = 0.146$)

อภิปรายผล

1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

1.1 ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในด้านความหมายในระดับมาก และด้านคุณลักษณะมีความรู้อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีความรู้ใน

ความหมายของผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับรศรินทร์ เกรย์ และคณะ⁴ ได้อธิบายถึงการที่บุคคลยอมรับในการเป็นผู้สูงอายุมาจากกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งเกณฑ์อายุอาจจะแตกต่างกันในแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทยมีการกำหนดว่าผู้สูงอายุต้องเป็นบุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีการประกาศไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 ประกอบกับ การนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการเกษียณอายุราชการ ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์อายุในการนำมาวัดการสูงอายุของบุคคลนั้น เป็นความหมายที่ชัดเจนหนึ่งของการเป็นผู้สูงอายุอีกทั้งยังมีการยอมรับและใช้อย่างสากล โดยกลุ่มตัวอย่างที่รับราชการสามารถรับรู้ได้ว่า การเข้าสู่วัยผู้สูงอายุตรงกับกับการเกษียณอายุราชการที่อายุ 60 ปี ทั้งนี้ การที่คุณลักษณะมีความรู้ในระดับน้อยอาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวหรือญาติพี่น้องได้รับการดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจจากครอบครัวจึงอาจรับรู้ลักษณะของตนเองน้อยลงทั้งในด้านบทบาทของตนเองในครอบครัวลดลง การยุติการทำงานแล้วก็มีรายได้เท่าเดิมการพึ่งพิงรายได้จากบุคคลอื่นและเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

1.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในด้านความหมายในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะด้านผู้สูงอายุที่ยังประโยชน์มีความรู้ในระดับมากแต่ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ มีความรู้ระดับน้อย ทุกกลุ่มตัวอย่างให้ความหมายของการเป็นผู้สูงอายุที่ศักยภาพว่าเป็นผู้ที่สามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้ สอดคล้องกับความหมายของการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ คือ บุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมที่มีความสามารถและศักยภาพเป็นหลัก โดยมีการนำแนวคิดการเป็นผู้สูงอายุที่ยังประโยชน์ และแนวคิดผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จมาใช้ในการสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพที่สามารถดูแลตนเอง พึ่งพาตนเองได้ สามารถทำประโยชน์ต่อสังคม และสามารถดึงศักยภาพของตนเองมาใช้ในชีวิตประจำวันได้คุณลักษณะของผู้สูงอายุที่ยังประโยชน์ มีความเข้าใจว่า ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมี

การเรียนรู้และยอมรับสิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา และสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้ดี ตามทฤษฎีกิจกรรมทางสังคม⁴ ได้อธิบายถึง สถานภาพบทบาทของผู้สูงอายุที่ลดลง แต่ทักษะของตนเองของผู้สูงอายุยังอยู่ในเชิงบวกยังคงมีความกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและบทบาทใหม่ในสังคม เพื่อความพอใจและความสงบสุขของชีวิต ทั้งนี้ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ มีความรู้ระดับน้อยอาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จไม่มีการเรียนรู้และยอมรับต่อสิ่งใหม่ๆ เนื่องจากคิดว่าตนเองมีความรู้ความสามารถจนประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว จึงส่งผลให้คุณลักษณะด้านผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ มีความรู้ระดับน้อย

2. ลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ

2.1 ด้านร่างกาย ผลการศึกษาลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านร่างกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ผลการศึกษาปรากฏว่าข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านจิตใจมีความแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับ จุฑามณี จันททรัพย์⁶ จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการวางแผนชีวิตก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านสุขภาพแตกต่าง ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีการเตรียมความพร้อมที่ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ทั้งนี้ รายได้ผู้ที่มีรายได้มากในวัยเกษียณจะมีการเตรียมตัวโดยการวางแผนทางการเงินเป็นอย่างดีในช่วงที่สามารถทำงานได้และมีการออมเงินมากกว่าผู้มีรายได้น้อยในวัยเกษียณอายุ

2.2 ด้านจิตใจ ผลการศึกษาลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านจิตใจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 จากผลการศึกษาเห็นว่า การนำหลักศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีการปฏิบัติตามความเชื่อ สิ่งที่เคยพร่ำบ่นถือ ลัทธิศาสนาได้อย่างปกติ เป็นแนวคิดการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้

สูงอายุด้านจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขตามข้อสรุปของ ศิริประภา วัฒนากิตติกุล⁷ ทศนีย์ ดาวเรือง⁸ และ บรรลุ ศิริพานิช⁹ กล่าวถึงการทำความเข้าใจและยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ควรมีการฝึกตนเอง ฝึกจิตใจ โดยใช้ธรรมเข้ามากำหนด การสร้างความดี ยึดมั่นความดี เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการกระทำ และทำตนเองให้เป็นที่รักทั้ง ครอบครัวและคนในสังคม

2.3 ด้านสังคม ผลการศึกษาลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านสังคมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านสังคมเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์กับครอบครัว สอดคล้องกับ สีสาวดี อัครเศรษฐ์¹⁰ กล่าวถึง ผลการศึกษาในการเตรียมความพร้อมด้านสังคมในการพูดคุยสังสรรค์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทุกวันอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากงานที่เคยทำ ทำให้มีเวลาว่างมากขึ้น การสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว โดยใช้กิจกรรมมาเป็นสิ่งสานสัมพันธ์ที่ดีขึ้นในครอบครัว ส่วนการวางแผนในการอยู่อาศัยในวัยผู้สูงอายุมีความจำเป็นอย่างมากเนื่องจากต้องเป็นการเตรียมในระยะยาว การแสวงหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม หรือการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม สอดคล้องกับเบญจรัตน์ เรื่องคำพัฒนา¹¹ กล่าวถึงการเลือกทำเลที่อยู่อาศัยโดยคำนึงถึง การคมนาคมที่สะดวกสบายสามารถติดต่อกับบุตรหลาน ญาติสนิท และเพื่อนได้มากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ต้องคำนึงถึง การเตรียมที่อยู่อาศัยตามแนวคิดของบริบูรณ์ พรพิบูลย์¹¹ และศรีเรือน แก้วกังวาน¹² กุณฑลี เภาแสงธรรม¹⁴ กล่าวไว้ว่าต้องคำนึงถึงสถานที่ตั้งการเลือกผู้อยู่ร่วมกัน สภาพที่อยู่อาศัย โดยมีการจัดเตรียมที่พักอาศัยไว้ก่อน จึงจำเป็นต้องทำในช่วงวัยก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ เพราะสามารถทำได้ง่ายและยังมีแรงอยู่ทั้งกายและกำลังทรัพย์ จากการทำงาน ซึ่งสามารถเลือกและตัดสินใจได้ว่าสถานที่ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยบรรลุ ศิริพานิช⁹

กล่าวถึงลักษณะสถานที่อยู่อาศัย คือ การย้ายที่อยู่ใหม่ ที่มีทำเลที่ตั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญ การอยู่ที่อยู่เก่า โดยมีการปรับปรุงให้เหมาะสม และการไปอยู่บ้านพัก คนชราที่ต้องมีการศึกษาข้อมูลอย่างดี

2.4 ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านสังคมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ซึ่งเป็นลักษณะการเตรียมความพร้อมที่มากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ สอดคล้องกับ เบญจรัตน์ เรื่องคำพัฒนา¹¹ การศึกษาในการวางแผนเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพยายามในการเคลียร์หนี้สินที่มีอยู่ก่อนการเกษียณอายุ ซึ่งอยู่ในระดับมีการวางแผนและลงมือทำ และมีการอธิบายว่า ควรมีการเตรียมความพร้อมเรื่องทรัพย์สินหรือเงินทองไว้ ตั้งแต่วัยกลางคน ส่วนการวางแผนใช้เงินนั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของจุฑามณี จันททรัพย์⁶ ในการวางแผนชีวิตเข้าสู่ผู้สูงอายุในด้านเศรษฐกิจ ที่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้การเข้าสู่ผู้สูงอายุเป็นจุดเริ่มต้นของการเกษียณอายุ จากการทำงานทำให้รายได้ที่เคยได้รับ กลับขาดหายหรือลดลงไป แม้จะได้รับสวัสดิการจากภาครัฐเมื่อเกษียณอายุ แต่อาจไม่เพียงพอเท่าที่เคยได้รับ

3. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับลักษณะการเตรียมพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุพบว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่ตัวแปรระดับการศึกษามีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ในภาพรวม ($r = 0.251$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านสังคม นอกจากนี้รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านร่างกายและด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ

ด้านจิตใจ ทั้งนี้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับลักษณะการเตรียมการเข้าสู่ผู้สูงอายุ ด้านร่างกายและ ด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านที่ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีความสัมพันธ์สูงสุดด้านร่างกาย ($r = 0.210$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับจุฑามณี จันทรทรัพย์⁶ จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการวางแผนชีวิตก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านสุขภาพแตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีการเตรียมความพร้อมที่ดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อข้อมูลส่วนบุคคล ผลการศึกษาปรากฏว่าข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ ด้านจิตใจมีความแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนซึ่งระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันจะมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจต่างกัน สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 – 45,000 บาท ซึ่งค่อนข้างสูงจึงเป็นปัจจัยในการมาเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุทั้งในการเตรียมทางการเงิน ในการออมและสะสมทรัพย์เพื่อใช้ในอนาคต หากมีรายได้น้อยย่อมส่งผลต่อการเก็บออมเงินน้อยตามไปด้วยสอดคล้องกับ เบญจรัตน์ เรื่องคำพัฒน์¹¹ ศึกษาในการวางแผนเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพยายามในการเคลียร์หนี้สินที่มีอยู่ก่อนการเกษียณอายุ ซึ่งอยู่ในระดับมีการวางแผนและลงมือทำ และมีการอธิบายว่า ควรมีการเตรียมความพร้อมเรื่องทรัพย์สินหรือเงินทองไว้ตั้งแต่วัยกลางคน ส่วนการวางแผนใช้เงินนั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฑามณี จันทรทรัพย์⁶ ในการวางแผนชีวิตเข้าสู่ผู้สูงอายุในด้านเศรษฐกิจ ที่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ การเข้าสู่ผู้สูงอายุเป็นจุดเริ่มต้นของการเกษียณอายุจากการการทำงานทำให้รายได้ที่เคยได้รับ กลับขาดหายไป แม้ว่าข้าราชการจะได้รับสวัสดิการจากภาครัฐเมื่อเกษียณอายุ

แต่อาจไม่เพียงพอเท่าที่เคยได้รับ ดังนั้นการวางแผนใช้จ่ายเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในวัยผู้สูงอายุได้อย่างราบรื่น และหากผู้สูงอายุไม่ได้คิดเรื่องประกอบอาชีพหลังเกษียณแต่ใช้จ่ายเงินที่มีอยู่จากสวัสดิการ โดยการบริหารให้เพียงพอในการดำเนินชีวิต แม้ว่าผู้สูงอายุจะมีรายได้จากบุตรอีกทางหนึ่ง แต่จากการสำรวจสถานการณ์ด้านรายได้ในปัจจุบันของผู้สูงอายุ พบว่า แหล่งรายได้หลักที่ได้รับจากบุตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งหมายความว่าผู้สูงอายุต้องหาแนวทางที่เป็นแหล่งรายได้อื่นเพิ่มเติม โดยแนวทางที่เห็นได้ชัด คือการทำงาน เนื่องจากอาจทำให้มีรายได้เทียบเท่าเดิมก่อนการเกษียณแล้วยังเป็นหลักประกันได้ว่ายังคงมีรายได้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สอดคล้องกับการศึกษา อูไร เดชพลกรัง¹⁵ ศึกษาถึงทัศนคติการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ แต่มีความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุและนักศึกษา ซึ่งมีช่วงอายุที่แตกต่างกัน และ ภัทรพร อ่อนไสว¹⁶ พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสตรีโสดที่อาศัยในเขตดินแดง จากกลุ่มตัวอย่าง 10 ราย มีการเตรียมความพร้อมในระยะยาว เพียง 1 รายเท่านั้น เนื่องจากสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีอาชีพและรายได้ที่ไม่มั่นคง ทำให้มีฐานะยากจนและมีความลำบากในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีความรู้เรื่องคุณลักษณะของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อยควรอบรมและให้ความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม สามารถดูแลตนเองอย่างเป็นประจำและต่อเนื่องมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพ

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อม ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ และด้านความรู้ด้านเทศบาลเมืองท่าผา ควรดำเนินการจัด ควรจัดโครงการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนและผู้ที่อยู่

ในวัยแรงงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยการให้ความรู้ในการสร้างหลักประกันทางรายได้ที่มั่นคง ส่งเสริมเรื่องการออมและการวางแผนทางการเงิน จัดสรรรูปแบบการใช้จ่ายให้เหมาะสมและพอเพียง ประกอบกับให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพหลังเกษียณอายุ โดยจัดทำโครงการฝึกอาชีพตามความสนใจของประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพของประชากรตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีอยู่ในระดับต่ำ จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประชากรในตำบลอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม อาจทำให้เห็นถึงความแตกต่างในแต่ละด้านที่ชัดเจน เพื่อสามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อการเตรียมความพร้อมในแต่ละบุคคลให้สามารถเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีศักยภาพได้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณประชาชนในตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

เอกสารอ้างอิง

1. Population and Social Research institute. Population Projections for Thailand, 2005–2025 Bangkok: Mahidol University; 2006. (in Thai)
2. Thapa Town Municipality. Population report. Ratchaburi : Thapa Town Municipality; 2019. (in Thai)
3. Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. Educational and Psychological Measurment. New York: Minnisota University; 1970.
4. Gray R, Pattaravanich U, Chamchan C, Suwannoppakao R. New Concept of Older Persons The Psycho–Social and Health Perspective. Nakhon Pathom: Institute

for Population and Social Reserch Mahidol University; 2013. (in Thai).

5. Allen, J. P., & Land, D. Attachment in adolescence. In J. Cassidy and P. R. Shaver (Eds.), Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications. New York: Guilford Press; 1999. p. 223–319.
5. Chantarasap J. A comparative study of life planning before entering the age of people who were government officer and not government officer in Mueang Tak District, Tak Province. Bangkok: Thammasat University; 2013. (in Thai).
6. Wattanakittikul, S. Preparing to be healthy aging of the personnel operating within the 1st Army Region. Bangkok: Thammasat University; 2009. (in Thai)
7. Dawrueang T. The preparation for quality retirement of personnel in Thammasat University. Bangkok: Thammasat University; 2012. (in Thai)
8. Siripanich B. Situation of the Thai elderly. Bangkok: Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute; 2005. (in Thai)
9. Ackaraseranee L. Preparation for entering old age of the people of Rai–Khing sub–district, Samphran District, Nakhon Pathom Province. Bangkok: Thammasat University; 2006. (in Thai)
10. Ruenkarnpat B. Planning to create collateral after the retirement of civil servants under the Department of Juvenile Observation and Protection, Case Study of the Child and Youth Training Center. Bangkok: Thammasat University; 2014. (in Thai)
11. Rattananon S, Chantachai M, Chuanchaisitt T. The model of retirement preparation for teachers of private schools in Nonthaburi province. Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning : e-JODIL 2014; 4(1): 82–101. (in Thai)

12. Benjawan P. (2015). Preparation before retirement of the Child and Youth Training Center. Bangkok: Narathiwas Rajanagarindra University. Princess of Thammasat University; 2014. (in Thai)
13. Ngaosangtham K. Active aging: The preparing of the personnel of the Ministry of Social Development and Human Security. Bangkok: Thammasat University; 2008. (in Thai)
14. Ruenkarnpat B. Planning to create collateral after the retirement of civil servants under the Department of Juvenile Observation and Protection, Case Study of the Child and Youth Training Center. Bangkok: Thammasat University; 2014. (in Thai)
15. Dechponkrung U. Thammasat University students' views towards being a potential elderly person. Bangkok: Thammasat University; 2011. (in Thai)
16. Onsaewai P. Guidelines for the development of social services to prepare for the singles before the elderly in Din Daeng District, Bangkok. Bangkok: Thammasat University; 2001. (in Thai)